

บทความวิจัย (Research Article)

กลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
STRATEGIES FOR PROMOTING THE EDUCATIONAL QUALITY
DEVELOPMENT OF SMALL-SIZED SCHOOLS OF THE PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

Received: May 7, 2019

Revised: June 17, 2019

Accepted: June 20, 2019

ละออ วันจิ๋ว^{1*} และฉลอง ชาตुरुประชีวิน²
La-or Wanjiw^{1*} and Chalong Chatrurachewin²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2}Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: laor2510@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็น สภาพแวดล้อม และแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2) สร้างกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 3) ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ วิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็น สภาพแวดล้อม และแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม และขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ โดยใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นในภาพรวม ด้านการระดมทรัพยากร มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด สภาพแวดล้อมภายในมีปัจจัยที่เป็นจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน สภาพแวดล้อมภายนอกมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคมากกว่าโอกาส แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใน 6 ด้าน รวม 271 แนวทาง กลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 ประเด็นกลยุทธ์ 19 กลยุทธ์ 64 มาตรการ และ 73 ตัวชี้วัด ส่วนผลการประเมินกลยุทธ์ พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: กลยุทธ์ คุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this research were 1) study the needs, environment and guidelines for promoting the educational quality development of small-sized schools of the Primary Educational Service Area Office, 2) create strategies for promoting the educational quality development of small-sized schools of the Primary Educational Service Area Office, and 3) evaluate the feasibility and usefulness of strategies. The research methodology is divided into 3 steps as follows: Step 1: A study of the needs, the environment and guidelines for promoting the educational quality development of small-sized schools of the Primary Educational Service Area Office, by using questionnaires and interviews. Step 2: Creating strategies for promoting the educational quality development of small-sized schools of the Primary Educational Service Area Office by using questionnaires. And step 3: Feasibility assessment and usefulness of strategies by focus group discussion. The findings are as follows: found that, the overall need of resource mobilization were the most necessary needs index. Considering the internal environment, strengths factors were exceed than weakness. The external environment, obstacles factors were higher than the opportunities. Guidelines for the promotion of educational quality development of small-sized schools of the Primary Educational Service Area Office in 6 areas total 271 guidelines. The strategies to encourage the educational quality development of small-sized schools of the Primary Education Service Area Office consisted of 5 strategic issues; divided into 19 strategies, 64 measures and 73 indicators as shown below. As for the results of the strategies evaluation, found that there is a feasibility and usefulness are at a high level.

Keywords: Strategies, Educational Quality, Small-Sized Schools

บทนำ

ที่ผ่านมาระบบการศึกษาไทยประสบปัญหาด้านคุณภาพอย่างมาก โรงเรียนถูกกล่าวหาว่าเป็นต้นเหตุของการด้อยประสิทธิภาพ โดยภาพที่ชัดเจนที่สุด คือ “โรงเรียนขนาดเล็ก” (Office of the Basic Education Commission, 2017, pp. 1-2) โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีสภาพปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาค่อนข้างต่ำ และเมื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กทุกช่วงชั้น ในทุกพื้นที่มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดอื่น (Office of the Basic Education Commission, 2015, pp. 3-5) จากสรุปผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี 2552-2559 พบว่า ประเทศไทยประสบความสำเร็จในหลายด้าน และมีหลายด้านที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน อาทิ ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา โดยเฉพาะการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กซึ่งมีอยู่จำนวนมากเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการปรับปรุงเพื่อเพิ่มคุณภาพการศึกษา (Office of the Education Council, 2017) โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหา 3 ประการ ได้แก่ 1) โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายจากรัฐบาลคิดเป็นรายหัวตามจำนวนนักเรียน

ทำให้งบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้มีทรัพยากรไม่เพียงพอ ขาดทั้งอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนลดลง 2) ปัญหาขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง จำนวนครูไม่ครบชั้น ไม่ครบทุกสาขาวิชา เนื่องจากเกณฑ์การจัดสรรครูจำนวน 1 คน ต่อนักเรียน 20 คน 3) โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนขนาดเล็ก ประชากรมีฐานะยากจน ทำให้ไม่มีศักยภาพในการระดมทรัพยากรเพื่อนำมาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษา (Office of the Basic Education Commission, 2017, pp. 5-6)

จากสภาพบริบทด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และอื่นๆ ที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีแนวโน้มปรับเปลี่ยนขนาดเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (โรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา) เพิ่มขึ้นทุกปีอย่างต่อเนื่องโดยในปีการศึกษา 2554-2557 มีโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 46.83, 47.62, 49.60, 50.15 ตามลำดับ (Office of the Basic Education Commission, 2015, pp. 3-5) ปีการศึกษา 2558 ร้อยละ 50.55 และปีการศึกษา 2559 ร้อยละ 51.13 (Office of the Basic Education Commission, 2017, p. 2) ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กรอการแก้ไขปรับปรุงให้มีศักยภาพระดับคุณภาพขั้นให้ได้ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน สามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ได้มาตรฐานการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพสูงขึ้น ภายใต้อำนาจกีดด้านทรัพยากรที่มีอยู่ (Office of the Basic Education Commission, 2014b, p. 9)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นส่วนราชการที่มีความสำคัญยิ่งในการกำกับ ดูแล และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การให้บริการทางการศึกษาแก่ประชากรวัยเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ม.ป.ป., หน้า 1) มีภารกิจสำคัญเพื่อส่งเสริมให้ระบบการศึกษามีคุณภาพและมีประสิทธิภาพควบคู่กันไปคือ ต้องส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้ได้ตามมาตรฐานที่หลักสูตรกำหนดภายใต้การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Office of the Basic Education Commission, 2012, p. 1)

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ยังเป็นปัญหาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยังมีโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนมากเกินกว่าครึ่งของโรงเรียนทั้งหมด และเพิ่มขึ้นทุกปี และการแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านมานั้นยังไม่ได้ผลดีพอ ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาซึ่งมีหน้าที่กำกับ ดูแล และส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพ จะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากการวางแผนกลยุทธ์มีความสำคัญต่อการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ และประสบความสำเร็จตามเป้าหมายสูงสุด เพราะช่วยให้มีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับภาระงาน เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง โดยกำหนดแผนการที่จะทำอย่างสุขุม รอบคอบ กำหนดลำดับขั้นตอน มีเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจน มุ่งให้สิ่งที่จะทำประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายสูงสุด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กให้สูงขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็น สภาพแวดล้อม และแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
3. เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็น สภาพแวดล้อม และแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาความต้องการจำเป็น และสภาพแวดล้อมในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 375 โรงเรียน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 375 คน เป็นครูผู้สอน จำนวน 375 คน รวม 750 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี $PNI_{Modified}$ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. การศึกษาสภาพแวดล้อม และแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) โดยการสัมภาษณ์คณะผู้บริหารและบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 เขตฯ ละ 5 คน รวม 15 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
3. การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การยกร่างกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มายกร่าง ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ กลยุทธ์ มาตรการ และตัวชี้วัด
2. การตรวจสอบความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) อีกทั้งนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาหาฉันทามติ (Consensus)

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์โดยใช้แบบสอบถาม จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการนำกลยุทธ์ไปใช้ทั้งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 3 เขตฯ ละ 20 คน รวม 60 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยศึกษาความต้องการจำเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 5) ด้านการระดม ทรัพยากร 6) ด้านความพร้อมปัจจัยสนับสนุน และศึกษาสภาพแวดล้อม 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจุดแข็ง 2) ด้านจุดอ่อน 3) ด้านโอกาส 4) ด้านอุปสรรค คุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ คุณภาพผู้เรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น สภาพแวดล้อม และแนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า

1.1 ความต้องการจำเป็นในภาพรวม พบว่า ด้านการระดมทรัพยากร มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ด้านการจัดการเรียนรู้ มีดัชนีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีดัชนีความต้องการจำเป็นมากที่สุด ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การจัดสรรอัตราครูผู้ทรงคุณค่าแห่งแผ่นดินให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดโรงเรียนศูนย์เครือข่ายบริการทางวิชาการและสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่หรือในพื้นที่ใกล้เคียงเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็ก 5) ด้านการระดมทรัพยากร ได้แก่ การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน 6) ด้านความพร้อมปัจจัยสนับสนุน ได้แก่ การสนับสนุนงบประมาณให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 60 คนลงมา เพื่อดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา

1.2 สภาพแวดล้อมภายในมีปัจจัยที่เป็นจุดแข็งมากกว่าจุดอ่อน และสภาพแวดล้อมภายนอกมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคมากกว่าโอกาส

1.3 แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใน 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 5) ด้านการระดมทรัพยากร 6) ด้านความพร้อมปัจจัยสนับสนุน มีแนวทางรวมทั้งสิ้น 271 แนวทาง

2. ผลการสร้างกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ประกอบด้วย 5 ประเด็นกลยุทธ์ 19 กลยุทธ์ 64 มาตรการ และ 73 ตัวชี้วัด ดังนี้

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) การบริหารจัดการด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย 2) การจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก 3) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีครูเพียงพอในการจัดการเรียนรู้ 4) จัดให้มีการบริหารจัดการแบบเรียนรวม และมี 11 มาตรการ 13 ตัวชี้วัด

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี 2) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการอ่านออกเขียนได้ 3) ส่งเสริมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา 4) การผลิต พัฒนา และใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมี 16 มาตรการ 21 ตัวชี้วัด

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้มืออาชีพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) พัฒนาคู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาให้ทันเทคโนโลยี 2) พัฒนาคู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการพัฒนา 3) พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษา และมี 13 มาตรการ 13 ตัวชี้วัด

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) สร้างความตระหนักและประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) สร้างและจัดตั้งเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4) การยกย่อง เชิดชูเกียรติแก่บุคคล องค์กร หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และมี 10 มาตรการ 11 ตัวชี้วัด

ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 จัดให้มีความพร้อมด้านทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมสนับสนุนการระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงานทุกภาคส่วน 2) จัดระบบการระดมทรัพยากรและการบริหารจัดการทรัพยากร 3) สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การสนับสนุนความพร้อมด้านสื่อ อุปกรณ์ วัสดุ และครุภัณฑ์ และมี 14 มาตรการ 15 ตัวชี้วัด

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า ด้านการระดมทรัพยากร มีดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา รัฐบาลจัดสรรงบประมาณตามจำนวนนักเรียน ส่งผลให้งบประมาณไม่เพียงพอ และส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนที่ผู้ปกครองมีฐานะค่อนข้างยากจน การระดมทรัพยากรมาสนับสนุนการจัดการศึกษาไม่เพียงพอ สอดคล้องกับ Office of the Basic Education Commission (2015, pp. 4-6) ได้สรุปสภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กว่า ประชากรมีฐานะยากจนทำให้ไม่มีศักยภาพในการระดมทรัพยากร เพื่อนำมาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียน สอดคล้องกับ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทย (Office of the Basic Education Commission, 2017, p. 6) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องทรัพยากร คือ 1) โรงเรียนได้รับจัดสรรงบประมาณ ค่าใช้จ่ายจากรัฐบาลคิดเป็นรายหัว ตามจำนวนนักเรียนทำให้งบประมาณไม่เพียงพอ ส่งผลให้มีทรัพยากรไม่เพียงพอ ขาดทั้งอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 2) โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนขนาดเล็ก

ประชากรมีฐานะยากจน ทำให้ไม่มีศักยภาพในการระดมทรัพยากรเพื่อนำมาสนับสนุนการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ Office of the Basic Education Commission (2017, pp. 3-5) พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีงบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพ ส่วนใหญ่มีวัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Hansapiromchoke and Kakeaw (2014) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชน พบว่า สภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็กในชุมชนที่สำคัญนั้น ได้แก่ ปัญหาด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์

2. ผลการพัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 ประเด็นกลยุทธ์ อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ 1) การบริหารจัดการด้วยระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย 2) การจัดทำแผนกลยุทธ์พัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก 3) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีครูเพียงพอในการจัดการเรียนรู้ และ 4) จัดให้มีการบริหารจัดการแบบเรียนรวม ทั้งนี้ เนื่องจากการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อความสะดวก รวดเร็ว เข้าถึงง่าย และใช้แผนกลยุทธ์เป็นเครื่องมือเพื่อให้มีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน และสนับสนุนให้มีครูเพียงพอจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของ Saritwanich (2001, p. 1) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นหัวใจของงานบริหาร โดยผู้บริหารจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ที่ชาญฉลาดเพื่อใช้เป็นแนวทางให้องค์กรปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมาย สอดคล้องกับ Boonsong et al. (2013, pp. 78-90) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า แนวทางการสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้านการบริหารจัดการ มีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กในรูปแบบมาเรียนรวม การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และมีกลยุทธ์พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (Office of the Basic Education Commission, 2014d, pp. 44-54) ได้กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กไว้ เรียกว่า “ศูนย์โรงเรียน” คือ การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คนลงมาในลักษณะนำนักเรียนมาเรียนรวมกันทั้งหมด หรือมาเรียนรวมกันบางชั้น หรือจัดการเรียนการสอนเป็นช่วงชั้น

2.2 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ 1) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยี 2) พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการอ่านออกเขียนได้ 3) ส่งเสริมการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และ 4) การผลิต พัฒนาและใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น ทั้งนี้ เนื่องจากเทคโนโลยีช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วและมีสื่อที่หลากหลาย การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การใช้สื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การส่งเสริมการอ่านออกเขียนได้ และการนิเทศติดตามและประเมินผลจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐาน สอดคล้องกับแนวคิดของ Thanasomboon (2009, p. 10) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยผ่านความสัมพันธ์เชิงระบบ คือ ด้านปัจจัย ได้แก่ ครู งบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ หลักสูตร ด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดรูปแบบการเรียนการสอน การถ่ายทอดความรู้ และการบริหารจัดการที่ส่งผล

ต่อคุณภาพของผู้เรียน สอดคล้องกับ Jabbung (2011) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ การศึกษา ได้แก่ การสร้างหรือผลิตสื่อเพื่อใช้ในการเรียนการสอน สอดคล้องกับ Boonsong et al. (2013, pp. 78-90) พบว่า มีประเด็นกลยุทธ์สนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุนการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ สนับสนุนการผลิตและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Choomponla et al. (2014) พบว่า ปัจจัยความสำเร็จที่เป็นจุดร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบในด้านกระบวนการ ประกอบด้วย มีหลักสูตรที่ เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น มีกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนอ่านออกเขียนได้ เน้นบูรณาการการเรียนรู้กับภูมิ ปัญญาท้องถิ่น นิเทศการสอนเป็นประจำ ใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และมีสื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อ การเรียนรู้

2.3 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาคู ครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพ ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ คือ 1) พัฒนาคู ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาให้ทันเทคโนโลยี 2) พัฒนาคู ครู ผู้บริหารและบุคลากร ทางการศึกษาตามความต้องการพัฒนา และ 3) พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานของครู ผู้บริหารและบุคลากรทาง การศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา หากได้รับการพัฒนาตามความต้องการ และสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันจะสามารถบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพ การศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Soonsawad (2010, p. 162) ที่กล่าวไว้ว่า คน (Manpower) ถือเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร องค์กรจึงต้องมีหน้าที่พัฒนาคนเหล่านี้ให้มีความรู้ ความสามารถตรงตามความต้องการขององค์กรนั้นๆ สอดคล้องกับ Phrasuphan (2011) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์ การพัฒนาคุณภาพโรงเรียนขนาดเล็กที่มีประสิทธิผล พบว่า มียุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาคูครูและบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับ Boonkhiao (2012, pp. 165-166) ได้ศึกษาเรื่อง ยุทธวิธีพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้ปัจจัยด้าน การบริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในเขตตรวจราชการที่ 13 พบว่า มีการพัฒนาผู้บริหาร ครูผู้สอนให้มีศักยภาพใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hattakee (2013, pp. 217-218) พบว่า การบริหารคุณภาพ การศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย ครูใช้เทคโนโลยีจัดการเรียนการสอน และผู้บริหารใช้ เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Choomponla et al. (2014) พบว่า ปัจจัยความสำเร็จ ที่เป็นจุดร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบด้านปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถ และทัศนคติเชิงบวกต่อการบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ครูดี มีความรู้ความสามารถ มีประสิทธิภาพ

2.4 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ 1) สร้างความตระหนักและประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง 2) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 3) สร้างและจัดตั้งเครือข่ายการมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษา และ 4) การยกย่องเชิดชูเกียรติแก่บุคคล องค์กร หน่วยงานที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความขาดแคลนในทุกด้าน สอดคล้องกับ Office of the Education Council

(2017, p. 77) กล่าวว่า การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เป็นพันธกิจที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสังคมทุกภาคส่วน เนื่องจากรัฐต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมากในการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมทุกช่วงวัย ทุกระดับ และทุกกลุ่มเป้าหมาย รัฐจึงต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัวยุ ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับ Phrasuphan (2011) พบว่า มียุทธศาสตร์ด้านการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอย่างทั่วถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และมีส่วนร่วมในการจัดตั้งและพัฒนากองทุนเพื่อการศึกษา สอดคล้องกับ Choomponla et al. (2014) พบว่า ปัจจัยความสำเร็จที่เป็นจุดร่วมของโรงเรียนขนาดเล็กต้นแบบ ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วยชุมชนและผู้ปกครองมีศักยภาพในการสนับสนุนการจัดการและการพัฒนาการศึกษา

2.5 ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 จัดให้มีความพร้อมด้านทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์ คือ 1) ส่งเสริมสนับสนุนการระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร หน่วยงานทุกภาคส่วน 2) จัดระบบการระดมทรัพยากรและการบริหารจัดการทรัพยากร 3) สนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 4) การสนับสนุนความพร้อมด้านสื่อ อุปกรณ์ วัสดุและครุภัณฑ์ ทั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาความขาดแคลนด้านทรัพยากร เนื่องจากการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้ตามจำนวนนักเรียน การจัดสรรครูใช้หลักเกณฑ์จำนวนนักเรียนต่อจำนวนครู จึงส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับ Office of the Basic Education Commission (2017, pp. 6-8) กล่าวว่า ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กให้มีคุณภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรต่างๆ ได้แก่ งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์ สื่อต่างๆ คอมพิวเตอร์ สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย อาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับ Office of the Basic Education Commission (2009, p. 121) ที่เสนอแนวทางแก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไว้ว่า ควรสนับสนุนสื่อการเรียนรู้อุปกรณ์ รวมทั้งสร้างเครือข่ายโรงเรียน เพื่อการใช้ทรัพยากรร่วมกันในการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนงบประมาณและครูผู้สอน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Tangpiw (2011, pp. 61-62) พบว่า ข้อเสนอแนะทางการแก้ไขปัญหาของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน คือ ร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระดมทรัพยากร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Hansapiromchoke and Kakeaw (2014) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ครุภัณฑ์

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ Plaisang and Chatruprachewin (2017, pp. 103-113) ที่ได้พัฒนากลยุทธ์การส่งเสริมการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า กลยุทธ์มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Chaowachai and Chatruprachewin (2018, pp. 581-595) ที่ได้พัฒนากลยุทธ์การบริหารสโมสรลูกเสือจังหวัด พบว่า กลยุทธ์มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบายให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นำกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ไปใช้อย่างจริงจังพร้อมทั้งให้มีระบบการนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็กให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และโรงเรียนขนาดเล็ก ควรมีการประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ก่อนนำกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปใช้

1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรนำกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปสู่การปฏิบัติ โดยให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่มีแผนงาน/โครงการรองรับอย่างชัดเจน มีการประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่ครู ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ควรนำกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปใช้โดยจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนในการนำไปใช้ เช่น การนำประเด็นกลยุทธ์จัดให้มีความพร้อมด้านทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษาของโรงเรียนไปใช้เป็นลำดับแรก

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการระดมทรัพยากรในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก เนื่องจากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาคือ ด้านการระดมทรัพยากร

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำกลยุทธ์การส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไปใช้

References

- Boonkhiao, P. (2012). *Development strategies for small-sized schools using administrative factors affecting student quality in inspection area 13* (Doctoral dissertation). Bangkok: Ramkhamhaeng University. [in Thai]
- Boonsong, A., Chatrurachewin, C., Pakdeewong, P., & Kompuang, A. (2013). Strategies supporting learners quality development for small-sized schools of primary educational service area office in lower northern Thailand. *Journal of Education Naresuan University*, 15(special), 78-90. [in Thai]
- Chaowachai, S., & Chatrurachewin, C. (2018). Strategies for administering a provincial scout club.

- Humanities and Social Sciences Journal of Graduate School, Pibulsongkram Rajabhat University*, 12(2), 581-595. [in Thai]
- Choomponla, C., Phongphinyo, P., & Larsak, P. (2014). *A case study: Successful model of education management in small schools in northeast of Thailand* (Research report). Udon Thani: Faculty of Education, Udon Thani Rajabhat University. [in Thai]
- Hansapiromchoke, P., & Kakeaw, J. (2014). The approach for developing the quality of small-sized schools in the community. *Srinakharinwirot Research and Development (Journal of Humanities and Social Sciences)*, 6(12), 95-108. [in Thai]
- Hattakee, B. (2013). *A model of educational quality management for the excellence of small school* (Doctoral dissertation). Chonburi: Burapha University. [in Thai]
- Jablung, C. (2011). *Developing model for efficiency in education following a strategy to develop the small school by participatory action researching office of the basic education commission* (Doctoral dissertation). Chonburi: Burapha University. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2009). *Government teacher operation manual*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2012). *Management plan of small-sized schools 2012-2015*. Bangkok: Akson Thai Printing House. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2014b). *Tablet PC usage patterns enhance the quality of students in small-sized schools*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2014d). *Factors that can make a small-sized school to live with quality*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2015). *Strategic plan for small-sized schools development 2015-2018*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Office of the Basic Education Commission. (2017). *Guide to the operation of a good school near the home (magnet)*. Bangkok: The Agricultural Cooperative Federation of Thailand. [in Thai]
- Office of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017-2036*. Bangkok: Prikwam Graphic. [in Thai]
- Phrasuphan, J. (2011). *The strategy for developing small-sized schools to become effective in quality*. (Doctoral dissertation). Bangkok: Chulalongkorn University. [in Thai]

Plaisang, P., & Chatruprachewin, C. (2017). Strategies to encourage research practice of educational personnel in the Office of Primary Educational Service Area. *Journal of Education Naresuan University*, 19(1), 103-113. [in Thai]

Saritwanich, S. (2001). *Strategic management, concepts, and theories*. Bangkok: Thammasat Printing House. [in Thai]

Soonsawad, N. (2010). *Strategic management*. Bangkok: Wan Thip. [in Thai]

Tangpiw, J. (2011). *Guideline for developing the educational quality of small sized school, under Khonsam District Educational Network Center, Under the office of Chaiyaphum Primary Educational Service Area 2* (Independent study). Khon Kaen: Khon Kaen University. [in Thai]

Thanasomboon, S. (2009). *Educational quality development of small school under the office of Khon Kaen Educational Service Area 1* (Independent study). Khon Kaen: Khon Kaen University. [in Thai]